

RETTEEN I KOLDING DOM

afsagt den 21. august 2018

Sag BS-14080/2018-KOL

A
(advokat Tobias Lundholm Stadarfeld Jensen)

mod

Region Syddanmark

Denne afgørelse er truffet af dommer Jan Strange.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 23. april 2018. Retten har i medfør af retsplejelovens § 253, stk. 1, besluttet at behandle en påstand om afvisning særskilt. Denne dom angår derfor spørgsmålet om, hvorvidt sagen skal afvises som følge af, at de spørgsmål, sagen angår, tidligere er behandlet af Retten i Odense i dom af 10. juni 2016 og af Østre Landsret i dom af 7. februar 2017.

Region Syddanmark har påstået sagen afvist.

A har påstået sagen realitetsbehandlet.

Oplysningerne i sagen

Retten i Odense afsagde den 10. juni 2016 i sagen BS 11-183/2016 følgende dom:

"...

Klage over administrativt bestemt skærming på stue.

Advokat Claus Bonneze har på vegne af klageren, A, nedlagt påstand om, at Region Syddanmark tilpligtes at anerkende, at den fortsatte isolation (skærming) af klager, A, blev iværksat med urette, subsidiært har været opretholdt i længere tid end nødvendigt.

Advokat Bonneze nedlagde endvidere påstand om erstatning i henhold til retsplejelovens § 469, stk. 6.

Jurist Henriette Hørmann har på vegne af Region Syddanmark principalt påstået sagen afvist, subsidiært nedlagt påstand om, at den iværksatte arealbegrænsning af A kendes lovlig.

Jurist Henriette Hørmann har endvidere på vegne af Region Syddanmark nedlagt påstand om frifindelse overfor erstatningspåstanden.

Sagens baggrund

Klager er flere gange dømt for røveri og legemesbeskadigelse samt vold mod personer i offentlig tjeneste og er frihedsberøvet i henhold til dom. Justitsministeriet har tidligere den 23. marts 2006 udstedt et farlighedsdekret vedrørende A og ophævet det ved afgørelse af 12. februar 2008. A var på den baggrund anbragt i Sikringsafdelingen i perioden fra den 28. marts 2006 til den 26. februar 2008, hvorefter han blev overflyttet til Retspsykiatrisk afsnit P4 i Middelfart.

Ved Københavns Byrets dom af 26. september 2007 blev A dømt til at undergive sig behandling på Psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om indlæggelse. Længstetiden for den idømte foranstaltning blev fastsat til 5 år. Baggrunden for den idømte foranstaltning var vold mod fængselsfunktionær ved Nyborg Statsfængsel den 4. oktober 2005, hvor patienten nikkede skalle og vold mod tre fængselsfunktionærer på politigården i København den 11. oktober 2005, hvor han nikkede skaller og slog med knytnæveslag blandt andet i ansigtet.

A har tidligere været indlagt på Odense Universitetshospital, lukket Psykiatrisk afdeling og blev den 30. oktober 2013 overført til det lukkede Retspsykiatriske afsnit P4 i Middelfart, da han vurderedes ikke at kunne viderebehandles eller rummes i et lukket alment psykiatrisk afsnit.

Efter anmodning fra Retspsykiatrisk afsnit P4 i Middelfart og på baggrund af udtalelse af 13. januar 2014 fra Retslægerådet traf Justitsministeriet den 16. januar 2014 afgørelse om, at A skulle anbringes på Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland.

Justitsministeriet indbragte den 16. januar 2014 sagen for retten i Holbæk til prøvelse, jf. psykiatrilovens § 40, stk. 2.

Ved kendelse af 27. februar 2014 henviste Retten i Holbæk sagen til afgørelse ved Retten i Odense i medfør af retsplejelovens § 469, stk. 1 under henvisning til, at A opholdt sig på psykiatrisk afdeling i Middelfart og vanskeligt kunne transporteres frem og tilbage samme dag til Retten i Holbæk på grund af bæltefiksering.

Som følge af Retslægerådets erklæring af 2. maj 2014, hvoraf fremgik, at klageren fremstod samarbejdende og tilsyneladende mindre plaget af psykotiske symptomer, ophævede retten i Odense efter indstilling fra Justitsministeriets ved dom af 21. maj 2014 Justitsministeriets afgørelse af 16. januar 2014.

Efter fornyet anmodning af 8. januar 2015 fra Retspsykiatrisk afsnit i Middelfart og på baggrund af udtalelse af 8. januar 2014 fra overlæge Søren Clemensen og erklæring af 15. januar 2015 fra Retslægerådet traf Justitsministeriet den 16. januar 2015 afgørelse om, at A påny skulle anbringes på Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland.

Af Retslægerådets udtalelse af 15. januar 2015 fremgår følgende :

"Retslægerådet finder fortsat, at A er sindssyg, og at han vedvarende udsætter andres liv eller legeme for alvorlig og over-hængende fare. Mindre indgribende foranstaltninger har ikke været tilstrækkelige til at afværge denne fare, hvorfor Retslægerådet skal anbefale, at han i medfør af psykiatrilovens § 40, stk. 1, anbringes i Sikringsafdelingen, Nykøbing Sjælland."

Ved dom af 1. april 2015 godkendte retten i Odense Justitsministeriets afgørelse af 16. januar 2014.

Som følge af pladsmangel på Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland blev klageren fortsat anbragt på Retspsykiatrisk afsnit P4 i Middelfart.

Den 22. december 2014 blev klageren tvangsfikseret på baggrund af uventet og uforudsigelig grov vold mod et personalemedlem på Retspsykiatrisk afsnit P4.

Da personalet på Retspsykiatrisk afsnit P4 var voldsomt påvirket af den vold, klageren havde udøvet overfor et personalemedlem, blev klager den 27. januar 2015 overflyttet i fikseret tilstand til Retspsykiatrisk afsnit P6 med henblik på videre behandling, mens der afventes plads på Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland.

Klageren har været tvangsfikseret i længere perioder og der har været indgivet klager til retten vedrørende fikseringerne, ligesom der verserer flere klagesager ved retten vedrørende fiksering af klageren.

Efter et møde mellem speciallægerne og overlægerne på Retspsykiatrisk Afdeling blev det den 14. oktober 2015 besluttet at ophæve fikseringen af klageren fuldstændig på fysisk indikation, da klageren ikke ønskede at deltage i træningen med fysioterapeut og på grund af bekymring over klagerens tiltagende dårlige kondition. Psykiatrien i Region Syddanmark bevilligede herefter 3 ekstra personaler i dagvagt og 3 ekstra personaler i aftenvag samt en ekstra nattevagt til pleje og opretholdelse af sikkerheden omkring klageren, idet klageren fortsat vurderes uændret personfarlig. Mandag den 26. oktober 2015 ophæves fikseringen fuldstændig.

På grund af den uændrede farlighed og den lange ventetid på en plads på Sikringen er klageren nu undergivet et reglesæt udarbejdet i samråd med Sikringsafdelingen.

Klageren er bl.a. undergivet følgende bestemmelser :

"Åben/lukket dør på stuen

A kan i følgende tidspunkter have åben dør til sin stue.

Kl. 8-9

KL 11-13

KL. 16-19

kl. 21-22.45

Resten af tiden er døren lukket til stuen. A kan godt have tv eller ra-dio på stuen når døren er lukket.

Når A har åben dør på stuen, skal der foran døren være placeret re-ol. Denne skal være låst når den står foran døren.

Hvis A flytter reolen, skal der trykkes alarm. Det er kun personalet der flytter reolen."

...

Kommunikation med A

A er skærmet på **egen** stue. og når personalet skal have kontakt med A skal der være 3 personaler til stede.

Man må gerne samtale med A når døren er åben og han står inde på stuen bag reolen, obs man selv holder afstand til reolen.

Ved samtale inde på stuen, når A er vågen, skal han sidde ved bordet. ...

Hvis A på nogen måde kommer ud fra egen stue eller **ikke** overholder de aftaler der er indgået **skal** alarmen aktiveres. Man **skal** ikke indgå alene i en dialog med A i en tilspidset/opkørt situation."

Advokat Bonneze har på vegne af klageren ved brev af 7. januar 2016 klaget til Retspsykiatrisk Afdeling P6 Middelfart og har anført, at omfanget og karakteren af den iværksatte skærmning af klageren har karakter af en selvstændig frihedsberøvelse i henhold til grundlovens § 71.

Retspsykiatrisk Afdeling indbragte herefter sagen for retten i medfør af retsplejelovens kapital 43 a. Retten i Odense henviste Retspsykiatrisk afdeling til at indbringe sagen for Det Psykiatriske Patientklagenævn, således at klage adgangen blev udtømt.

Ved afgørelse af 3. februar 2016 afviste Det Psykiatriske Patientklagenævn at behandle sagen under henvisning til, at klagen ikke er omfattet af nævnets kompetence, idet klageren ikke er personligt skærmet i psykiatrilovens forstand.

Sagen er herefter påny blevet indbragt for retten i medfør af retsplejelovens kapital 43 a.

...

Klageren har i sit påstandsdokument gjort følgende gældende :

at den af sygehusmyndigheden iværksatte foranstaltning udgør en selvstændig frihedsberøvelse i grundlovens § 71's forstand,

at grundlovens § 71, stk. 2, opstiller et særligt skærpet hjemmelskrav,

- at** der ikke er hjemmel i psykiatriloven til at foretage et så intensivt og langvarigt tvangsindgreb over for klager,
- at** indgrebet ikke kan indeholdes i anstalts- eller nødretsbetragtninger,
- at** klager har krav på erstatning som følge af det uberettigede indgreb.

Psykiatrien i Region Syddanmark har i sit påstandsdokument gjort følgende gældende:

- **at** A er frihedsberøvet i henhold til dom, og at den iværksatte arealbegrænsning ikke kan anses som en selvstændig frihedsberøvelse i henhold til grundlovens § 71.

A er således ikke låst inde på sin 16 m² store stue, og han kommunikerer med flere personaler hver dag. Herudover kommunikerer han af og til kortvarigt med medpatienter, når de går forbi hans åbne dør, og han kan bruge sin rygealtan efter behov. Han har mulighed for at telefonere, og han har desuden fri adgang til sin bistandsværge og advokat.

Når døren er åben, står der en 80 cm høj reol foran døråbningen med henblik på at opnå en sikkerhedsmæssig reaktionstid, således at et eventuelt overfald på personalet besværliggøres. Døren har imidlertid aldrig været aflåst, og A har et patientkald på stuen, så han altid har mulighed for at komme i kontakt med personalet.

Såfremt A forlader sin stue, vil der blive kaldt alarm, og herefter vil det blive vurderet, hvorvidt han fremstår så farlig og truende, at det kan være nødvendigt at tvangsfiksere ham. A tvangsfikseres således ikke automatisk, men personalet vil altid forsøge at kommunikere med ham, så man har grundlag for at vurdere hans psykiske tilstand og farlighed.

Der er således tale om en lavere grad af observation i form af en arealbegrænsning, og det kan bestemmes af sygehusmyndigheden med hjemmel i husordensregler og den almindelige ret til at træffe afgørelser om institutionens drift og brug.

Dette understøttes endvidere af forslag til lov om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien og retsplejeloven (2005/1 LSF 140). Der fremgår således heraf, at lavere grader af obser-

vation/overvågning ikke er omfattet af psykiatriloven og det udgør ikke et så stort indgreb i den personlige integritet, at en regulering i psykiatriloven er påkrævet. Eventuelle retningslinjer for lavere grader af observation/overvågning kan derfor fastsættes af sygehusmyndigheden.

Til støtte for den subsidiære påstand anføres,

- at arealbegrænsningen kan iværksættes med hjemmel i husordensregler, jf. det ovenfor anførte.
- at den iværksatte arealbegrænsning er den mindst indgribende foranstaltning.

Det blev på et møde den 14. oktober 2015 med alle speciallæger og overlæger på Psykiatrisk Afdeling i Middelfart besluttet, at tvangsfikseringen af A skulle ophæves. Ophævelsen skete imidlertid udelukkende på fysisk indikation, det vil sige af helbredsmæssige årsager. A blev derimod ikke vurderet mindre farlig.

A har således tidligere udøvet alvorlige overfald på medpatienter og personale, og han vurderes fortsat særdeles personfarlig. Der er udstedt farlighedsdekret, og han afventer en plads på Sikringsafdelingen, der netop er en landsafdeling for de farligste psykotiske patienter i Danmark. Der har imidlertid været en betydelig ventetid på en plads, og A er derfor alene indlagt på Retspsykiatrisk Afdeling i Middelfart af denne årsag.

Udover arealbegrænsningen har det på grund af farligheden været nødvendigt at lave sikkerhedsregler omkring kontakten med A. Han skal således sætte sig bag et bord, der står længst væk fra døren, når personalet kommer ind på stuen. Dette er igen for at opnå en sikkerhedsmæssig reaktionstid, så personalet har mulighed for at komme væk.

Henset til den meget udtalte farlighed hos A må den iværksatte arealbegrænsning derfor i henhold til proportionalitetsprincippet anses for at være den mindst indgribende foranstaltning.

- at Region Syddanmark ikke er erstatningsansvarlig, idet der ikke er handlet culpøst, og erstatningsbetingelserne ikke er opfyldt.

Rettens begrundelse og afgørelse

Klageren er frihedsberøvet i henhold til dom.

Ved Justitsministeriets afgørelse af 16. januar 2015, der blev stadfæstet af retten i Odense den 1. april 2015, blev det bestemt, at klageren skal anbringes på Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland. Som følge af pladsmangel på Sikringsafdelingen er klageren anbragt i surrogat på Retspsykiatrisk Afdeling P 6 i Middelfart.

Klageren har tidligere haft flere langvarige fikseringer som følge af pludselig og uforudsigelig voldelig adfærd overfor medpatienter og personale. I oktober 2015 blev klageren fortsat vurderet uændret farlig, men tvangsfikseringen blev ophævet på fysisk indikation som følge af klagerens manglende samarbejde med fysioterapeut og klagerens tiltagende dårlige kondition,

Efter ophævelsen af tvangsfikseringen i oktober 2015 er klageren blevet underlagt et regelsæt udarbejdet af Psykiatrisk Afdeling P6 efter samråd med Sikringen.

Det Psykiatriske Patientklagenævn har i afgørelse af 3. februar 2016 afvist at behandle As klage over skærmning under henvisning til, at klageren ikke er under konstant opsyn, herunder ved toiletbesøg.

Ifølge regelsættet er klageren ikke låst inde på sin stue, og døren til stuen er aldrig låst. Klageren har ret til at opholde sig alene på sin stue, kan gå alene på toilettet, kan gå alene ud i rygerummet og sover for lukket dør. Klageren kan kommunikere med personalet og sine medpatienter, der går ude på gangen, kan se tv og høre radio på stuen og kan efter eget ønske deltage i aktiviteter på stuen. Klageren har endvidere et patientkald på stuen, så han altid kan komme i kontakt med personalet. Klageren har forklaret, at han to eller tre gange, hvor han ikke har været under overvågning, har forladt sin stue og er gået ud på gangen. Klageren er således ikke effektivt afskåret fra at forlade sin stue. Klageren har endvidere udtrykt tilfredshed med regelsættet som et alternativ til en fortsat tvangsfiksering.

Ifølge forklaringen fra overlæge Elsebeth Lind er regelsættet udformet på en sådan måde, at det på trods af klagerens farlighed, giver klageren den mest optimale pleje og en vis grad af privatliv, men samtidigt også sikrer at personalet oppebærer den maksimale sikkerhed. Elsebeth Lind har endvidere forklaret, at den reol, der er anbragt i døråbningen til tiltaltes stue, er opsat med henblik på at opnå en sikkerhedsmæssig reaktionstid for personalet, således at der ikke sker pludselige overfald på personalet.

Under disse omstændigheder og henset til oplysningerne i Retslægerådet erklæring af 15. januar 2015 om klagerens personfarlige adfærd, finder retten ikke, at det af Retspsykiatrisk Afdeling udarbejde regelsæt, der er iværksat som alternativ til tvangsfiksering, udgør et sådant indgreb i klagerens personlige integritet, at det udgør en selvstændig frihedsberøvelse i grundlovens § 71's forstand, men må anses som foranstaltninger, der i den konkrete situation kan fastsættes af sygehusmyndigheden ud fra anstalts- og nødretsbetragtninger, indtil klageren kan overføres til Sikringsafdelingen.

Som følge heraf tages Psykiatrien i Region Syddanmarks påstand om afvisning af sagen til følge.

Thi kendes for ret:

Sagen afvises.

A ankede dommen til Østre Landsret, som den 7. februar 2017 afsagde følgende dom i sagen B-1610-16:

"...

Odense Rets dom af 10. juni 2016 (BS 11-183/2016) er anket af A med påstand om, at sagen fremmes og som for byretten om, at Region Syddanmark tilpligtes at anerkende, at den fortsatte isolation (skærmning) af A, blev iværksat med urette, subsidiært har været opretholdt i længere tid end nødvendigt.

Der endvidere nedlagt påstand om erstatning i henhold til retsplejelovens § 469, stk. 1.

Indstævnte, Psykiatrien i Region Syddanmark, har påstået stadfæstelse, subsidiært frifindelse.

Over for påstanden om erstatning er nedlagt påstand om frifindelse.

...

Procedure

Parterne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med det, de har gjort gældende under byrettens behandling af sagen.

Landsrettens begrundelse og resultat

Af de grunde, der er anført af byretten, og da det for landsretten fremkomme ikke kan føre til andet resultat, stadfæster landsretten dommen, således at det af Retspsykiatrisk Afdeling udarbejdede regelsæt – der er iværksat som alternativ til den tvangsfiksering, A forinden var undergivet – og som praktiseret må anses som foranstaltninger, der i situationen har kunnet fastsættes af sygehusmyndigheden ud fra anstalts- og nødretsbetragtninger, indtil A kunne overføres til Sikringen.

Landsretten tager herefter indstævntes principale påstand til følge.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes.

...”

A har i stævningen af 23. april 2018 i nærværende sag nedlagt følgende påstande:

Påstand 1:

Sagsøgte, Region Syddanmark, skal anerkende, at afgørelsen om at holde sagsøger, A, indespærret og isoleret på sin patientstue ved Retspsykiatrisk afdeling i Middelfart i perioden fra den 26. oktober 2015 til den 8. juli 2016 er ugyldig.

Påstand 2:

Sagsøgte, Region Syddanmark, skal betale kr. 70.000,00 til sagsøger, A, med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Til støtte for påstandene er følgende anbringender gjort gældende i stævningen:

”...

Anbringender:

Indespærringen og isolationen af A på dennes patientstue i perioden fra den 26. oktober 2015 til den 8. juli 2016 er et yderst intensivt indgreb. Et så intensivt indgreb kræver klar lovhjemmel, hvilken ikke findes i psykiatriloven.

Der kan efter patientklagenævnets og domstolenes behandling af sagen ikke herske uenighed om, at indgrebet ikke har hjemmel i psykiatriloven.

Det antages sædvanligvis som ledende synspunkt i litteraturen, at jo mere dybtgående forvaltningen gør indgreb i borgernes frihed og ejendom, des sikrere må hjemlen i almindelighed være, jf. Karsten Revsbech m.fl., "Forvaltningsret - Alm. Emner", 5. udg. (2009), side 180.

Udøvelsen af forvaltningsvirksomhed kræver således som altovervejende udgangspunkt et klart hjemmelsgrundlag. Kravet om hjemmel skærpes for så vidt angår tvangsforanstaltninger som fx isolationsfængsling mv. Vedrørende det skærpede hjemmelskrav anføres af Karsten Revsbech m.fl., "Forvaltningsret - Alm. Emner", 5. udg. (2009), side 211 blandt andet (understregning foretaget):

Ligesom frihedsberøvelse kræver andre tvangsforanstaltninger, der indebærer væsentlige indgreb i den personlige frihed, som udgangspunkt et klart hjemmelsgrundlag. Dette gælder således til eksempel bæltefiksering og anden fysisk magtanvendelse, anvendelse af særligt sikrede afdelinger eller isolation mv., samt tvangsbehandling. Udtrykkelig hjemmel for anvendelse af tvangsmidler af den nævnte art findes i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (lovbek. nr. 1111 af 1. november 2006). Tidligere antoges tvangsbehandling og fysisk magtanvendelse i et vist omfang at kunne anvendes som nødvendige led i gennemførelsen af en frihedsberøvelse. Ombudsmanden havde imidlertid flere gange gjort opmærksom på, at tvangsforanstaltninger, som man kan forudse et behov for at anvende, bør have et særligt lovgrundlag.

Det er efter sagsøgers opfattelse svært ikke at forstå litteraturen således, at indgreb i den personlige frihed som altovervejende udgangspunkt kræver særskilt og klar lovhjemmel.

Sagsøger har forståelse for, at det i visse tilfælde kan være nødvendigt at anbringe patienter i isolation, eller at indespærre disse på patientstuerne, eksempelvis ud fra en nødretsbetragtning. I herværende sag har isolationen dog haft en varighed på mere end 10 måneder, hvorved grænserne for eventuelle nødretlige betragtninger efter sagsøgers opfattelse langt er overskredet.

Det gøres således gældende, at indgrebet har været uproportionalt, at indgrebet har været gennemført uden fornøden lovhjemmel, og at den fortsatte isolation af sagsøger har været opretholdt i så lang tid og i en sådan grad bl.a. med reoler, der har spærret døren ind til sagsøgers patientstue, til skue for resten af afdelingens patienter, at sagsøgte har krænket sagsøgers rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 3 og/eller 8.

Det gøres gældende, at mindre indgribende foranstaltninger havde været tilstrækkelige til at opretholde sikkerheden på afdelingen.

..."

Parternes synspunkter

A har i påstandsdokument af 30. juli 2018 gjort gældende:

"...

Den langvarige isolation – eller "arealbegrænsning", som regionen benævner det – har sagsøger forsøgt at få behandlet i retsplejelovens kapitel 43 a's former. Dette kapitel fordrer let adgang til domstolsprøvelse, hvis en borger mener at være blevet administrativt frihedsberøvet af en offentlig myndighed. Som det fremgår af af by- og landsrettens afgørelser (hhv. bilag 3 og 4), *afviste* by- og landsret at behandle sagen, idet indgrebet ikke udgjorde en selvstændig frihedsberøvelse i Grundlovens § 71's forstand og således faldt uden for domstolsprøvelsen i retsplejelovens kapitel 43 a. Allerede fordi sagen faldt uden for kapitel 43 a, og sagen derfor blev afvist, har domstolene ikke taget stilling til sagens materie og har således ikke, hvorvidt indgrebet (isolationen) var lovlig. Domstolene har altså med andre ord alene bestemt, at sagen ikke kunne behandles i kapitel 43 a (anvendelsesområdet for kap. 43 a), og har ikke taget stilling til selve sagen.

Det gøres på denne baggrund gældende, at Retten i Odenses dom af 10. juni 2016 (bilag 3) og Østre Landsrets dom af 7. februar 2017 (bilag 4), der var forsøgt rejst i retsplejelovens kapitel 43 a's former, ikke er retskraftige vedrørende spørgsmålet i nærværende sag.

Regionen har også henvist til, at Retten i Odense i dombog af 10. juni 2016 i præmisserne blandt andet har anført, at det omhandlede indgreb udgjorde foranstaltninger, der af sygehusmyndigheden kunne fastsættes ud fra anstalts- og nødretsbetragtninger. Byretten har herved alene udtalt, at hjemlen til den omhandlede foranstaltning må findes i anstalts- eller nødretsbetragtninger og således ikke taget stilling til, hvorvidt foranstaltningen i øvrigt var lovlig (proportional, saglig mv.). Selv hvis byrettens præmisser kunne opfattes således, at byretten derved måtte mene at kunne godkende foranstaltningen, har præmisserne ingen retskraft, allerede fordi byretten således har taget stilling til forhold, der ikke er omfattet af dommens konklusion, som var at sagen af formelle grunde blev afvist. Til støtte herfor kan blandt andet henvises "Den Civile Retspleje" af Ulrik Bang-Pedersen og Lasse Højlund Christensen, 2. udg. (2010), side 564:

"Dommens præmisser har alene retskraft, idet omfang de tager stilling til påstandene. Hvis retten i sine præmisser undtagelsesvis tager stilling til forhold, der ikke er nødvendige for at nå til dommens konklusion, har denne del af præmisserne (kaldet obiter dicta) ikke retskraft."

Det gøres gældende, at det er i givet fald er lige præcis det, som byretten har gjort, idet afgørelsen alene gik på, hvorvidt sagen kunne behandles i retsplejelovens kapitel 43 a's former eller ej.
..."

Region Syddanmark har i påstandsdokument af 9. juli 2018 gjort gældende:

"...

Det gøres til støtte for afvisningspåstanden gældende:

at sagen skal afvises, idet Retten i Odense ved dom af 10. juni 2016 (BS 11/183/2016) og Østre Landsrets dom af 7. februar 2017 (B-1610-16) har taget stilling til samme forhold, som den nu anlagte sag vedrører, hvorfor der således består retskraft – såvel vedrørende sagsøgers påstand 1 og 2,

at domstolene i den oprindelige dom, har foretaget en materiel tilbundsgående prøvelse af det spørgsmål, som sagsøger nu ønsker pådømt,

at der i den oprindelige dom er taget stilling til, at den skete arealbegrænsningen ikke er en frihedsberøvelse i grundlovens § 71's forstand, idet sagsøger ikke effektivt har været afskåret fra at forlade sin stue,

at der i den oprindelige dom er taget stilling til, at den skete arealbegrænsning - i den helt konkrete situation - kunne begrundes i nødrets- og anstaltsforhold (der er sket en realitetsbehandling),

at det er uden betydning, om retten i den oprindelige sag konkret har fulgt Region Syddanmarks principale påstand om afvisning eller den subsidære påstand om frifindelse,

at en doms resultat skal læses i sammenhæng med dommens konklusion og præmisser samt parternes påstande og anbringender, og

at landsretten har taget byrettens dom af 10. juni 2017 under pådømmelse, hvorved landsretten må have vurderet, at præmisserne - om at arealbegrænsningen var hjemlet i nødrets- og anstaltsforhold - indeholdt en afgørelse.

Samlet set er det sagsøgtes opfattelse, at den oprindelige dom er en bindende afgørelse om de proceskrav, som er gjort gældende under sagen, og som retten har taget stilling til (res judicata). Hertil skal det bemærkes, sagsøger har forsøgt at opnå 3. instansbevilling til at indbringe den oprindelige dom for Højesteret, hvilket Procesbevillingsnævnet ikke imødekom. Skrivelsen fra Procesbevillingsnævnet af 16. maj 2017 vedlægges som sagens bilag A.

Ovennævnte er baggrunden for, at Retten i Kolding bør afvise sagen.
..."

Rettenes begrundelse og resultat

For at tage stilling til afvisningspåstanden har Retten i Odense og Østre Landsret i dommene af henholdsvis 10. juni 2016 og 7. februar 2017 foretaget en materiel prøvelse af lovligheden af de foranstaltninger, som A var underlagt på Psykiatrisk Afdeling i Middelfart. Det har derfor ikke betydning i relation til spørgsmålet om retskraft, at sagen blev afvist. Det fremgår af referatet af As anbringender i byrettens dom, at han blandt andet gjorde gældende, at der hverken i psykiatriloven eller i anstalts- og nødretsbetragtninger var hjemmel for et "så intensivt og langvarigt tvangsindgreb".

A har i stævningen i nærværende sag gjort gældende, at afgørelsen om foranstaltningerne er truffet uden fornøden lovhjemmel, at den var i strid med proportionalitetsprincippet og en krænkelse af sagsøgerens rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. A har ikke herved fremsat anbringender, som han ikke også, om end med andre formuleringer, gjorde gældende i byretten og landsretten i sagen om prøvelse efter grundlovens § 71.

Da spørgsmålene om lovligheden af de foranstaltninger, A var underlagt på psykiatrisk afdeling, og om psykiatrisk afdeling har handlet erstatningspådragende, er prøvet i to instanser, kan de ikke på ny gøres til genstand for prøvelse. Retten tager derfor Region Syddanmarks påstand om afvisning til følge.

THI KENDES FOR RET :

Sagen afvises.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part eller til statskassen.